

سازگاری برخی از گیاهان اقیانوسیه و تروپیکال در شرایط اکولوژیکی منطقه استپی (تحقیق موردی در ایستگاه تحقیقات بیابانزدائی کاشان)
حسین صالحی، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام اصفهان
کاشان - میدان بسیج مستضعفان - ایستگاه تحقیقات بیابان زدائی کاشان

بطور کلی تا سالهای پیش، انتخاب و معرفی گونه‌های گیاهی بیگانه در شرایط اکولوژیکی منطقه کاشان، غالباً به دانش و تجارب فردی و پراکنده متکی بوده که در برخی موارد نتایج مشاهده‌ای خوبی نیز داشته است. خوشبختانه در سالهای اخیر مشاهدات علمی و نتایج تحقیقاتی، حکایت از سازگاری برخی از گونه‌های بیگانه و مناسب جهت توسعه فضای سبز و پارکها دارد.

هدف از ارائه این مقاله، تبیین برخی واقعتهای ملموس و موثق در خصوص سازگاری برخی از گیاهان مناطق اقیانوسیه و تروپیکال در شرایط اکولوژیکی منطقه مذکور، به منظور بهره‌گیری از آنها در راستای غنای گونه‌ای (Michmon richness) فضای سبز و پارکها می‌باشد. ۹۸۰ متر ارتفاع از سطح دریا، ۱۳۹ میلی‌متر بارندگی سالیانه، ۱۹/۶۵ درجه سانتیگراد متوسط دمای سالیانه، ۴۸ درجه سانتیگراد حداکثر مطلق درجه حرارت، ۱۴- درجه سانتیگراد حداقل مطلق و ۲۱۸۱ میلی متر تبخیر سالیانه با اقلیم سرد و خشک (روش آمبروزه) از ویژگیهای اکولوژیکی عمده منطقه یاد شده می‌باشد.

روش تحقیق بدین ترتیب بوده که در سال ۱۳۷۳ از طریق تشریک مساعی نگارنده، و در چهارچوب طرح باغ‌گیاهشناسی کاشان، بیش از ۲۸ گونه گیاهی با فرمهای رویشی (Life form) درختی، درختچه‌ای، بوته‌ای و علفی با شناسنامه علمی و مبداء بذری ایالت جنوب غربی استرالیا و استان خوزستان، بصورت نهال از اهواز به کاشان منتقل و در باغ گیاهشناسی ایستگاه تحقیقات کاشان در عرصه مشخصی بازکاشت شدند. ضمناً از درختان تروپیکال نظیر کنار و خرما که در سطح شهر کاشان استقرار یافته‌اند آماربرداری گردید. زنده ماننی و مراحل فنولوژی شامل مراحل ظهور گل، پایان گلدهی، تشکیل بذر، رسیدن بذر، ریزش بذر و خواب زمستانه در کتابچه‌فرمهایی که برای این منظور تهیه گردیده، همه ساله یادداشت برداری می‌شود.

برخی از گونه‌های مورد بررسی از جمله *Eucalyptus camaldulensis var obtusa*, *E. microtheca*, *Acacia acuminata*, *Acacia victoriae* ... تمام مراحل فنولوژیکی را طی نموده و به بذر دهی و تولید نهال رسیدند.

از طرفی سازگاری گیاهان مناطق گرمسیری نظیر کنار (*Ziziphus spina-christii*)، خرما (*Phoenix dactylifera*)، پوتار (*Cymbopogon olivieri*) و... در شرایط منطقه در حد اعجاب و فراتر از شاخصه‌ها و معیارهای اکوتیکی، سازگاری از خود نشان داده‌اند. استقرار ۱۲۰، اصله خرمای کهنسال که سن چند پایه از آنها بیش از ۸۰ سال برآورد گردیده و نیز استقرار درخت کنار و طی کامل مراحل فنولوژی و رسیدن به مرحله میوه و بذردهی در طول چندین سال و همچنین، موضوع ترمش اکولوژیکی برخی از گونه‌های یادشده در شرایط یخبندان زمستانه منطقه، در این مقاله مورد مذاقه هم‌اندیشی حاضران در این کنفرانس قرار خواهد گرفت.